

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 งานอาชีพ โรงเรียนเทศบาล สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม สรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาคู่มือในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 งานอาชีพ โรงเรียนเทศบาล สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม พบว่า

ทั้งสามกลุ่มโรงเรียนคือ กลุ่มโรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี กลุ่มโรงเรียนเทศบาลบ้านแมค และกลุ่มโรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย – บ้านค้อ มีสภาพปัจจุบันในการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีที่เหมือนกันมีคือให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง มีวิทยากรที่อยู่ในชุมชนมาให้ความรู้ อุปสรรคในการเรียนการสอนเป็นการทำขึ้นจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานที่ในการฝึกปฏิบัติก็เป็นบริเวณบ้านของวิทยากร แต่มีปัญหาในเรื่องของการขาดงบประมาณในการสนับสนุน ค่าตอบแทนวิทยากร อุปสรรคในการฝึกอาชีพยังไม่เพียงพอ และมีสถานคับแคบ เวลาในการเรียนมีน้อย เพราะวิทยากรมีจำนวนน้อย ทำให้นักเรียนไม่มีสถานที่ในการฝึกอาชีพ

ผลจากการพัฒนาในวงรอบที่ 1 คือการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการระดมความเห็นเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีงานอาชีพพบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 14 คน มีความสนใจในการประชุมเชิงปฏิบัติการในการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี งานอาชีพเป็นอย่างมาก ตั้งใจร่วมกิจกรรม ตามกระบวนการ และแสดงออกอย่างเต็มที่ ทำให้การประชุมดำเนินการไปด้วยดี และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามี่มีความรู้ความเข้าใจ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้การดำเนินงานในวงรอบที่ 1 มีปัญหาอุปสรรค คือผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ายังขาดความมั่นใจในด้านความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติ ขาดรูปแบบแนวทางในการนำไปใช้ แต่ความพยายามในการนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ก็ทำให้เกิดการพัฒนา ดังที่ทั้ง 3 กลุ่ม ได้มีการพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม

แต่การพัฒนาที่มีความจำเป็นต้องการนำไปใช้ในการปฏิบัติจริง จึงต้องดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้จากการพัฒนาในวงรอบที่ 1 ไปใช้เพื่อให้เกิดทักษะ จนจะเสริมสร้างเจตคติที่ดีในการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี งานอาชีพ

ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 พบว่า จากจุดที่ต้องพัฒนาต่อจากวงรอบที่ 1 คือ ต้องมีการนำไปใช้ในการปฏิบัติจริง และต้องออกติดตามประเมินผล โดยที่ประชุมมีมติร่วมกันให้มีการดำเนินการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยนำผลจากกลยุทธ์การระดมความเห็นในการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จากการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 มาพัฒนาเพื่อสร้างความมั่นใจแก่กลุ่มผู้ร่วมศึกษา โดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้ร่วมศึกษาที่ยังมีปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนรู้เห็นตัวอย่าง และวิธีการ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของตนเองได้ ผู้วิจัยได้แนะนำและคอยช่วยเหลือผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 14 คน เกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถเข้าใจรูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพ โดยได้นำเสนอปัญหาอุปสรรคปัจจัยที่จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จ จนเกิดรูปแบบที่เหมาะสม เมื่อมีการนำไปใช้ครูจะมีความเชี่ยวชาญ และสามารถนำไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนได้

การนำหลักการวิจัยปฏิบัติการดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนา โดยนำยุทธศาสตร์ที่หลากหลายมาใช้คือการประชุมเชิงปฏิบัติการ การระดมความเห็น การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการนิเทศติดตาม พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นหลากหลาย ทำให้ครูผู้สอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน มีทัศนคติที่ดีต่อการสอน มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาประสิทธิภาพการสอน จนสามารถนำรูปแบบดังกล่าวไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติจริง ได้ผลจนเกิดความเชื่อมั่น ลักษณะการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่

อภิปรายผล

จากผลการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบมีผลการดำเนินการที่ค้นพบ และนำเสนอในการนำมาอภิปรายผลคือ

วงรอบที่ 1 การนำกลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการมาใช้ถือว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสม เพราะครูผู้สอนสามารถรับฟังประเด็นทางวิชาการจากวิทยากร ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากครูในโรงเรียนอื่นๆ ที่สอนเหมือนกัน และเมื่อมีการจัดสัมมนากลุ่มย่อย เกี่ยวกับสภาพการใช้ ปัญหา อุปสรรค ก็ทำ

ให้พบว่าตนเองมีข้อดีและข้อเสียอย่างไร เมื่อมีการระดมความเห็นต่อการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ ยิ่งทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และสามารถนำไปพัฒนาได้เป็นอย่างดี

วงรอบที่ 2 การนำกลยุทธ์การพัฒนาและติดตามนิเทศถือเป็นหัวใจสำคัญ เพราะเมื่อมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และนำไปทดลองใช้ การนิเทศติดตามผล ทำให้ผู้ร่วมศึกษาเกิดความเชื่อมั่น และผู้วิจัยยังสามารถช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะเมื่อวิทยากรได้ร่วมนิเทศ และให้แนวทางแก้ไขปัญหาลงอุปสรรค ทำให้ผู้ร่วมศึกษามีทัศนคติที่ดีขึ้นต่อการนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังที่ไพบุลย์ มีศิลป์ (2550) กล่าวการนิเทศ ทำให้เกิดการส่งเสริมความเจริญของงาน เพื่อให้ครูมีความเข้าใจในหลักวิธีการสอนต่างๆ ใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ สร้างสื่อและใช้สื่ออย่างถูกต้อง มีความเชื่อมั่น มีทัศนคติและอุดมการณ์ในการสอน

ความสำเร็จในการพัฒนาเห็นได้ชัดเจนว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี งานอาชีพ ประสบความสำเร็จ นำไปสู่การแก้ไขปัญหา และการพัฒนา โดยเห็นได้จากการสอบถามกลุ่มผู้ร่วมศึกษาทั้ง 14 คน ซึ่งพบว่า ผู้ร่วมศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดคือด้าน การมีส่วนร่วมในการระดม รongลงมาคือการนำไปใช้ประโยชน์ ความรู้ที่ได้รับ และความเชื่อมั่นในการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนการสอน ดังที่ ประวิต เอรารวรรณ์ (2545 : 4) แสดงทัศนะว่า การวิจัยปฏิบัติการเป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมที่มีเป้าหมายที่ต้องการให้การปฏิบัติในสังคมนั้น การวางแผนหรือการบริหารจัดการเป็นไปอย่างดีที่สุดผู้วิจัยและผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมกันตลอด กระบวนการเพื่อแก้ไขข้อวิฤตการณ์ที่กลุ่มหรือองค์กรกำลังเผชิญอยู่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อการวิจัย

ควรมีการนำการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้บริหารกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม ควรมีการพัฒนาและส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาจากอุปสรรคต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วในการวิจัย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนเทศบาล สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม